

PRZYJAZNA WIEŚ 2010

– infrastruktura wiejska drogą do sukcesu gospodarczego regionów

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.

Publikacja sfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowni Państwo!

*Zmiany strukturalne na polskiej wsi wymagają stałego wspierania zrównoważonego rozwoju gospodarczego obszarów wiejskich. Już tylko 1/3 wiejskich gospodarstw domowych deklaruje posiadanie użytków rolnych, a połowa właścicieli ziemi czerpie swoje dochody z pracy poza rolnictwem. W wielu regionach kraju obszary wiejskie stały się atrakcyjnym miejscem zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej.**

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich łączy partnerów reprezentujących różne sektory gospodarcze i środowiska społeczne. Każdego dnia w naszej pracy stajemy wobec dylematu jak zaspakajać potrzeby mieszkańców wsi chronić środowisko, jak pogodzić postęp technologiczny z tradycją, jak stymulować wielofunkcyjny rozwój gospodarczy obszarów wiejskich? Te pytania postawiliśmy też przed przedstawicielami świata nauki, którzy wzięli udział w debacie dotyczącej rozwoju obszarów wiejskich. W swoich wystąpieniach zwrócili uwagę na kilka istotnych problemów związanych z infrastrukturą na wsi. Zarządzanie przestrzenią lokalną definiowane w studiach gminnych jest zastępowane decyzją o warunkach zabudowy, która praktycznie eliminuje partycypację społeczną w kształtowaniu ładu przestrzennego. Tzw. „specustawy” znacznie utrudniają lub uniemożliwiają realizację polityki samorządu lokalnego dotyczącą zagospodarowania przestrzennego gminy. Dla rozwoju gospodarczego regionów równie istotne jak budowanie infrastruktury społecznej czy technicznej jest tworzenie przestrzeni instytucjonalnej dla powstawania podmiotów ekonomii społecznej zapobiegających zjawisku biedy i wykluczeniu społecznemu. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich wymaga zastosowania nowoczesnych technologii oraz dostępu do badań i osiągnięć naukowych. Ważne jest także wspieranie innowacyjnego wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Dostępność infrastruktury jest ważnym czynnikiem decydującym o jakości życia i sukcesie gospodarczym obszaru. Przedsiębiorcy wybierając lokalizację swoich zakładów produkcyjnych lub usługowych kierują się przede wszystkim wyposażeniem terenu w urządzenia techniczne z zakresu transportu, telekomunikacji, łączności, wodociągów i kanalizacji, energetyki oraz ochrony środowiska. Mieszkańcy wsi potrzebują także infrastruktury społecznej z dziedziny: oświaty i nauki, kultury, ochrony zdrowia, opieki socjalnej, wypoczynku i kultury fizycznej. Powoli, ale z sukcesem odbudowujemy infrastrukturę instytucjonalną: spółdzielnie, związki branżowe, grupy producenckie, tradycyjne wiejskie organizacje wspomagając rozwój kapitału społecznego. Wsparcia finansowego dla obszarów wiejskich szukamy nie tylko w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego ale także w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i innych inicjatyw czy mechanizmów finansowych.

Ideą konkursu „Przyjazna wieś” jest wskazanie i docenienie przykładów infrastruktury wiejskiej, która dobrze służy przedsiębiorcom i mieszkańcom ale także gościom i turystom. Służy nam wszystkim chronić środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe polskiej wsi. Mamy okazję poznać tych najlepszych w kraju, tych którzy znajdują innowacyjne rozwiązania i zdobywają fundusze na ich realizację, tych, którzy potrafią tworzyć infrastrukturę przyjazną ludziom i środowisku, tych, którzy potrafią budować wieś gdzie chce się żyć i pracować. Gospodarze gmin, które znalazły się wśród finalistów II edycji konkursu stworzyli warunki dla rozwoju własnej miejscowości i regionu. Mam nadzieję, że w publikacji znajdą Państwo inspiracje dla własnych pomysłów na infrastrukturę wiejską tworzoną w zgodzie z naturą i kulturą. Zapraszam do lektury.

Artur Ławniczak

Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi

* Źródło: „Polska wieś 2010 - raport o stanie wsi”, wyd. FDPA

Szanowni Państwo!

Rozwój infrastruktury jest podstawą przedsiębiorczości. To znany w teorii ekonomii mnożnik inwestycyjny zwiększający liczbę miejsc pracy, dochody mieszkańców, podatki ale także poprawiający konsumpcję dóbr i usług oraz podnoszący jakość życia. Zarówno tzw. wielka infrastruktura techniczna – drogi, mosty, koleje, usługi telekomunikacyjne jak i ta mniejsza regionalna i lokalna, w tym także rozwój usług zdrowotnych, kulturalnych czy edukacyjnych stanowią bazę dla rozwoju gospodarczego.

Współczesna gospodarka to nie tylko system oparty o wolny rynek i mechanizm konkurencyjnego podziału zasobów, ale również ustrój nasycony gospodarką społeczną, system w którym z powodzeniem funkcjonują podmioty, których głównym celem jest zaspokojenie potrzeb swoich członków lub małych społeczności. Przedsiębiorstwa społeczne, nie nastawione wyłącznie na zysk, nie tylko nie są sprzeczne z wolnym rynkiem ale wspierają go uzupełniając, stanowią ważny aspekt zrównoważonego rozwoju. Być może na tym, w dużej części polega społeczna gospodarka rynkowa.

Rozwój infrastruktury instytucjonalnej, technicznej czy społecznej to dostarczenie społecznościom lokalnym przysłowiowej wędki, która sprzyja inicjatywie i uczestniczeniu w budowaniu własnego miejsca życia i pracy. Pobudzenie przedsiębiorczości i społecznego zaangażowania nadaje najgłębszy sens inwestycjom wyróżnionym w ramach konkursu „Przyjazna wieś”.

Co przyniosła II edycja konkursu na najlepszy projekt infrastrukturalny zrealizowany na obszarach wiejskich przy wsparciu środków unijnych? Do etapu ogólnopolskiego zgłoszono 17 projektów w dwóch kategoriach konkursowych: infrastruktury technicznej i infrastruktury społecznej. Komisje konkursowe doceniły innowacyjność i nowoczesność projektów, ale także zwróciły uwagę na jego funkcjonalność, likwidację barier architektonicznych i dostępność dla osób niepełnosprawnych. Beneficjenci mogli pochwalić się szerokim partnerstwem przy tworzeniu infrastruktury na wsi. Udział partnerów z różnych sektorów jest niezwykle cenny na każdym etapie realizacji inwestycji: od planowania do wykonania. Takie partnerstwo przynosi efekty. Powstaje infrastruktura przyjazna mieszkańcom wsi, która zaspakaja ich potrzeby i sprzyja ich interesom, także gospodarczym.

Jest jeszcze jeden ważny aspekt rozwoju obszarów wiejskich, na który szczególną uwagę zwróciła Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA tj. ochrona środowiska. Inwestycje infrastrukturalne, poza wprost zorientowanymi na likwidację zanieczyszczeń wody lub powietrza są uważane za wrogów przyrody. Wśród projektów zgłoszonych do konkursu w 2010 roku mamy przykłady takiej infrastruktury, przy budowie której szczególnie zadbano o redukcję emisji zanieczyszczeń lub zmniejszenie energochłonności obiektów. W tym roku Fundacja po raz pierwszy wyróżniła „ekomiejscę” jako przyjazne wszystkim, bo natura jest naszym wspólnym dobrem.

Każdy z nas w mniejszym lub większym stopniu korzysta z infrastruktury wiejskiej. Wśród nagrodzonych znalazły się projekty z zakresu infrastruktury turystycznej, w tym zagospodarowane przestrzenie publiczne, stoki, zbiorniki wodne, ścieżki piesze i rowerowe. Zapewne wielu z nas będzie z nich korzystać, latem i zimą, w różnych rejonach Polski. Nie sposób nie wspomnieć o infrastrukturze sportowej: na obszarach wiejskich powstały nowe hale sportowe i boiska – wiele dyscyplin sportowych stało się dostępnych także dla mieszkańców wsi.

Zapraszam do obejrzenia polskiej wsi w obiektywie samych twórców infrastruktury wiejskiej, gospodarzy gmin. Mam nadzieję, że lektura publikacji przygotowanej przez Sekretariat Centralny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich i Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA dostarczy Państwu wielu wrażeń i inspiracji.

Ryszard Pazura

Dyrektor Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA

Szanowni Państwo!

Rozwój obszarów wiejskich jest podstawą rozwoju gospodarczego regionów oraz zmian strukturalnych w rolnictwie i jego otoczeniu. Niski poziom rozwoju infrastruktury wiejskiej nie tylko obniża standard życia i gospodarowania, lecz też decyduje o słabej atrakcyjności obszarów wiejskich dla inwestorów. Jest jedną z najistotniejszych barier w realizacji wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich – przebudowy wsi i restrukturyzacji rolnictwa. Skala potrzeb znacznie przekracza obecne możliwości ich finansowania.

Inwestycje rozwijające i modernizujące infrastrukturę obszarów wiejskich są ważnym elementem polityki gospodarczej kraju. Wspomagać je winien samorząd terytorialny oraz odpowiednia polityka regionalna państwa. W obecnym okresie programowania tj. w latach 2007–2013, polityka rozwoju obszarów wiejskich realizowana jest poprzez II filar Wspólnej Polityki Rolnej oraz cel horyzontalny nr 6 Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia w ramach polityki spójności „Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich”. Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej obszarów wiejskich może być wspierany w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007– 2013 oraz w ramach 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO).

Unia Europejska wytyczyła standardy, jakie muszą spełniać wszystkie państwa członkowskie, by móc korzystać ze środków pomocy unijnej. Beneficjenci Europejskiego Funduszu na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich czy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego muszą przestrzegać pewnych zasad. W przypadku infrastruktury technicznej istnieją dyrektywy i postulaty skupiające się w dużej mierze na ochronie środowiska naturalnego oraz krajobrazu wsi. W tematyce infrastruktury społecznej UE zwraca dużą uwagę na równość szans, rozwój edukacji, zaspokajanie potrzeb kulturalnych. Możliwa skala realnego inwestowania z funduszy publicznych wymusza przestrzeganie unijnych i krajowych przepisów zamówień publicznych. Znaczna liczba inwestycji w każdej gminie wymaga planowania przestrzennego i programowania perspektywicznego. Bariery dla rozwoju infrastruktury są ograniczone możliwości finansowe lokalnych samorządów. Coraz częściej pojawiać się zaczęły obiekty realizowane na zasadach partnerstwa publiczno–prywatnego.

Rozwój lokalny jest głównie wynikiem inicjatyw lokalnych i zależy od zdolności mobilizacyjnych społeczeństwa. Aktywność ludzka jest czynnikiem decydującym o losach wsi i małych miasteczek. Europejska polityka skierowana na rozwój terenów wiejskich stara się zachęcić społeczności lokalne, aby same dokonywały oceny sytuacji społeczno–ekonomicznej swych obszarów i proponowały programy ich rozwoju, nie licząc na decyzje odgórne. Wychodzi się ze słusznego założenia, że żaden rząd nie jest w stanie sam, bez pomocy i dużego udziału społeczności lokalnej, zapewnić lepszego standardu życia, stałego zatrudnienia, nowej infrastruktury. Jednym z priorytetów polityki europejskiej w obecnym okresie programowania stała się walka z ubóstwem i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Jego realizacji sprzyja rozwój infrastruktury instytucjonalnej i organizacyjnej.

W kilku ostatnich latach w Polsce odnotowano pozytywne zmiany w otoczeniu wsi i rolnictwa. Dzięki pomocowym funduszom zagranicznym, powiększonym o środki publiczne budżetu państwa, samorządów i funduszy specjalnych, dokonaliśmy znacznego postępu w rozwoju infrastruktury wiejskiej. Przykłady najlepszych projektów w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej wsi, zrealizowanych przy wsparciu środków unijnych znajdują Państwo na kolejnych kartach publikacji.

Michał Marciniak

Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich
w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Innowacyjność jako instrument zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich

Koncepcja zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oparta jest na założeniu równoważenia ekonomicznych, społecznych i ekologicznych czynników rozwoju. To tradycyjne trójwymiarowe ujęcie wzbogacone jest wspólnie m.in. o wymiar przestrzenny czy instytucjonalny. Zrównoważony rozwój ma zapewnić poprawę jakości życia na obszarach wiejskich, osiągniętą poprzez integrację działań służących proporcjonalnemu kształtowaniu wszystkich wymienionych czynników. Jednym ze sposobów realizacji wskazanych założeń jest innowacyjne podejście do urzeczywistnienia określonych celów, rozwój nowych metod, rozwój i upowszechnianie wiedzy. Urzeczywistnienie zrównoważonego rozwoju zjednoczonej Europy w pierwszej dekadzie XXI w. stało się politycznym wyznacznikiem Strategii Lizbońskiej (2000) i Strategii Goeteborskiej Rozwoju Zrównoważonego UE (2001). Dokumenty te wytyczyły kierunki i priorytety zrównoważonego wzrostu gospodarczego, polityki rozwoju i zatrudnienia UE, gdzie obok zwiększenia konkurencyjności i dynamiki gospodarczej, wskazano potrzebę rozwoju wiedzy i innowacji. Poprawę wzrostu gospodarczego i jakości życia poprzez rozwój ekoinnowacji, ekotechnologii oraz zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi podkreślono w Śródkresowej Ocenie Strategii Lizbońskiej (2005) i Zielonej Księdze (2005). Środkami do realizacji zakładanych celów był pakiet działań w zakresie finansowania innowacyjnych małych i średnich przedsiębiorstw, finansowanie inwestycji „ryzyka”, zwiększenie finansowania innowacji przez banki, ulepszenie ładu administracyjnego – regulacyjnego oraz unarodowienie polityki rozwoju i zatrudnienia.

Najnowsza strategia UE Europa 2020 stanowi kontynuację wcześniejszych wytycznych na rzecz zatrudnienia i inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Inteligentny wzrost gospodarczy oznacza oparcie na wiedzy i innowacyjności. Poprawa warunków prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej została wskazana wśród 5 priorytetów (obok wzrostu zatrudnienia, poziomu wykształcenia, włączenia społecznego i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych). Zasadnicze znaczenie dla realizacji założeń strategii odgrywać będzie wspólna polityka rolna i obszary wiejskie. Zrównoważony, wydajny i konkurencyjny sektor rolny wniesie istotny wkład w tę strategię z uwzględnieniem istniejącego na obszarach wiejskich potencjału wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, jednocześnie zapewniając uczciwą konkurencję. Z tego też względu wszystkie wspólne polityki, w tym wspólna polityka rolna i polityka spójności, będą potrzebne do wspierania tej strategii.

Innowacje są postrzegane jako ważny element rozwoju obszarów wiejskich i jeden z podstawowych warunków poprawy konkurencyjności rolnictwa. Strategiczne wytyczne Wspólnoty dla rozwoju obszarów wiejskich 2007 – 2013, przyjęte decyzją Rady 2006/144 oraz decyzją Rady 2009/61 wskazują, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, 3 grupy celów: 1) cele gospodarcze – poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego; 2) cele ekologiczne – poprawa środowiska naturalnego na terenach wiejskich; 3) cele społeczne – poprawa jakości życia na obszarach wiejskich i promowanie różnicowania gospodarki wiejskiej. W postanowieniach strategii, wskazując środki do realizacji wskazanych założeń, podkreślono konieczność ułatwiania innowacji i dostępu do badań i rozwoju, zachęcania do wdrażania i rozprzestrzeniania technologii informacyjno-telekomunikacyjnej. Poprawie jakości życia na terenach wiejskich musi służyć wsparcie inicjatyw korzystnych zarówno ze względów ekonomicznych, jak i ze względu na ochronę środowiska. Z uwagi na to, szczególnie w nowych państwach członkowskich, musi być modernizowana miejscowa infrastruktura transportowa, telekomunikacyjna, wodna, energetyczna. Należy także wspierać tworzenie i innowacyjne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

Transpozycją założeń politycznych wyrażonych we wskazanych strategiach są rozwiązania przyjęte we wspólnotowych aktach prawnych, a zwłaszcza w przepisach rozporządzenia Rady WE 1698/2005. Na ich podstawie poszczególne państwa członkowskie, zostały zobowiązane do opracowania krajowych planów strategicznych i programów rozwoju obszarów wiejskich, przedstawiających kierunki rozwoju obszarów wiejskich danego kraju w odniesieniu do priorytetów UE. Zgodnie z tymi założeniami polski Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013 został zbudowany na tradycyjnym trójwymiarowym ujęciu zrównoważonego rozwoju – osi ekonomicznej, ekologicznej i społecznej. Jest on istotnym instrumentem służącym wspieraniu innowacyjnego podejścia do rozwiązywania problemów na terenach wiejskich, modernizacji lokalnej infrastruktury, czy innowacyjnego wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Wsparciem dla realizacji zakładanych celów są środki podejmowane w ramach czwartej osi Leader. Przyjęte założenie prowadzić ma do budowy kapitału społecznego poprzez propagowanie partnerstwa prywatno-publicznego, co oznacza promowanie innowacyjnego podejścia do rozwoju obszarów wiejskich. Lokalne grupy działania, będąc autorem i wykonawcą lokalnej strategii rozwoju, popularyzują współpracę i innowacyjność. Służy to szerzeniu wiedzy, wymianie dobrych praktyk i innowacji w produktach i usługach wiejskich.

dr Monika A. Król
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Łódzki

Infrastruktura wiejska - w zgodzie z naturą, kulturą i prawem

Wydatkowanie środków publicznych na rzecz rozwoju infrastruktury wiejskiej

Tworzenie infrastruktury wiejskiej przy wsparciu środków unijnych wymaga zastosowania zamówień publicznych czyli umów o charakterze majątkowym, których przedmiotem są dostawy, usługi i roboty budowlane. Wszystkie inwestycje finansowane z pieniędzy publicznych muszą być prowadzone zgodnie z procedurami zamówień publicznych. Stąd także fundusze unijne, które wchodzą w skład budżetu państwa muszą być wydatkowane zgodnie z ustawowymi zasadami.

W latach 2007–2013 Polska z funduszy strukturalnych otrzyma 67 mld Euro. Ponad połowa środków z w/w kwoty została już podzielona w konkursach pomiędzy beneficjentów. Ponadto uwzględniając listy projektów kluczowych dotyczących największych projektów infrastrukturalnych można stwierdzić, że wykorzystano ok. 80 % środków.

Członkostwo Polski w UE zobowiązuje do stosowania prawa wspólnotowego w odniesieniu do problematyki zamówień w zakresie określonym w dyrektywach i rozporządzeniach. Przepisy dyrektyw stosuje się przy udzielaniu zamówień przekraczających kwoty w nich określone (a następnie zmienione przez rozporządzenia). Poniżej progów stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych. Można więc stwierdzić, iż z prawnego punktu widzenia znaczna

część inwestycji będzie regulowana przepisami prawa wspólnotowego, a pozostałe normy zostały narzucone w ramach prawa polskiego.

Celem zamówień publicznych jest uzyskanie oferty o jak najlepszej jakości za jak najkorzystniejszą cenę. Kryteriami oceny ofert mogą być albo najniższa cena albo oferta najkorzystniejsza ekonomicznie, w której poza ceną można uwzględnić także inne czynniki jak np. jakość, serwis, gwarancję, funkcjonalność, jak również kryteria pozaekonomiczne: ochronę środowiska i promocję zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Na etapie umów wykonawczych Europejski Trybunał Sprawiedliwości dopuszcza także wprowadzenie warunku zatrudniania osób bezrobotnych.

Istotnym elementem wspierania współpracy pomiędzy administracją publiczną a przedsiębiorstwami jest partnerstwo publiczno-prywatne czyli długoterminowe umowy zawierane pomiędzy partnerem publicznym a partnerem prywatnym. Wybór partnera prywatnego może następować w oparciu o uregulowania prawne dotyczące zamówień publicznych. W obliczu niedoboru środków finansowych administracji, a zarazem koniecznością zaspokajania coraz liczniejszych potrzeb publicznych popularnym rozwiązaniem w wielu państwach np. UK, Francji, Niemczech czy Austrii staje się właśnie międzysektorowa współpraca. Partnerstwo publiczno-prywatne może więc zwiększyć efektywność wydatkowania środków publicznych i służyć osiągnięciu zrównoważonego rozwoju.

Zamówienia publiczne są ważnym elementem kształtowania polityki rozwoju obszarów wiejskich ze względu na rolę i znaczenie jaką pełnią przy wydatkowaniu środków publicznych oraz ze względu na dopuszczalność promowania np. polityki proekologicznej lub polityki równych szans.

dr Anna Górczyńska
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Łódzki

Ład przestrzenny na obszarach wiejskich

Budując infrastrukturę wiejską nie sposób pominąć ładu przestrzennego, który jest niezwykle istotny w kształtowaniu krajobrazu na wsi. Planowanie przestrzenne jest formą interwencji w spontaniczny sposób rozwoju infrastruktury wiejskiej. Jego celem jest łagodzenie napięć i unikanie sprzeczności. Podstawową wadą polskiego systemu prawnego w zakresie planowania przestrzennego jest jego niestabilność oraz brak spójności. Poszczególne ustawy lub ich nowelizacje realizują często sprzeczne ze sobą cele cząstkowe. Sytuacja taka w sposób oczywisty utrudnia racjonalne gospodarowanie zasobami i stwarza warunki korupcyjne.

Problemem, przede wszystkim obszarów wiejskich, jest rozproszona zabudowa. Eksplozja tego zjawiska nastąpiła po wprowadzeniu do obrotu prawnego, w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r., decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Decyzja administracyjna nie powiązana z innymi dokumentami planistycznymi sprawia, że znajdując się poza systemem, nie stanowi narzędzia realizacji żadnej aktywnej polityki przestrzennej. Ponadto sprzeczne orzecznictwo sądowe w tym zakresie, choć z reguły stojące po stronie inwestora, czyni z niej narzędzie nieprzewidywalne. W tekście opublikowanym w lutym Biuletynie „Infos”, na kilka miesięcy przed tegorocznymi powodziami i nowelizacją ustawy usprawniającej wydawanie decyzji o warunkach zabudowy Mirosław Gwiazdowicz specjalista do spraw systemu gospodarczego Biura Analiz Sejmowych stwierdza, że „Tego rodzaju dowolność prowadzi również do zabudowy obszarów zagrożonych powodzią (...) [wywołuje] poważne straty materialne i wysokie koszty odszkodowań¹”. Podkreślenia wymaga fakt, że stosowanie decyzji praktycznie eliminuje partycypację społeczną z procesów zarządzania przestrzenią lokalną i utrudnia lub uniemożliwia realizację miejscowych polityk przestrzennych, definiowanych w studiach gminnych ze znaczącym udziałem społeczności lokalnych.

Nieco inny problem stwarzają specustawy, które z definicji pozwalają na szczególne traktowanie objętej nimi problematyki. Im więcej robimy wyjątków tym trudniej koordynować inwestycje podlegające różnym ustawom specjalnym. W praktyce nie ma jednej hierarchii ważności inwestycji – jest ona zawsze uzależniona od warunków lokalnych i nie powinna być narzucana na poziomie centralnym. W prawidłowo funkcjonującym systemie prawnym kwestie te rozstrzygają regulacje w zakresie planowania przestrzennego.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przede wszystkim likwiduje niszczące polską przestrzeń decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Wprowadza jednak Urbanistyczny Plan Realizacyjny jako kolejny dokument, który obok planu zagospodarowania przestrzennego będzie podstawą wydania pozwolenia na budowę. Jego zasadniczą wadą jest brak kontroli nad spójnością przestrzenną obszarów objętych planem z istniejącą infrastrukturą. Oparcie o lokalne przepisy urbanistyczne, lub przy ich braku o przepisy krajowe sprowadzi obowiązek planistyczny samorządów lokalnych tylko do realizacji inwestycji z rejestru rządowego, inwestycji wojewódzkich czy powiatowych i odda w praktyce tereny obszarów wiejskich we władztwo inwestorów zewnętrznych. Urbani-

¹ M. Gwiazdowicz: Kryzys gospodarki przestrzennej, w: Biuletyn Analiz Sejmowych „Infos” nr 3/2010. Wydawnictwo BAS, Warszawa 2010

Infrastruktura wiejska - w zgodzie z naturą, kulturą i prawem

styczny Plan Realizacyjny w odróżnieniu od planu zagospodarowania przestrzennego nie pociąga za sobą zobowiązań finansowych ze strony gminy.

Obserwowany w ostatnich latach dynamiczny wzrost powierzchni gruntów odłogowanych występujący zwłaszcza na obszarach podmiejskich, gdzie wiąże się ze zmianą ich przeznaczenia głównie na cele budowlane, także nie jest właściwie sterowany. Uchwalona ponad rok temu ustawa odradniająca wszystkie grunty rolne w miastach uzasadniana była brakiem gruntów budowlanych wbrew oficjalnym raportom stwierdzającym, że w Polsce ich ilość znacznie przekracza możliwości rynku. Automatyczne uwolnienie kolejnych terenów (tanich, bo nieuzbrojonych) mimo wszystko obniżyło konkurencyjność obszarów wiejskich położonych nieco dalej od ośrodków wielkomiejskich. Gminy wiejskie próbują konkurować tą samą metodą przeznaczając w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na cele budowlane areale znacznie przekraczające możliwości inwestycyjne. W rezultacie potęgowane jest rozproszenie budownictwa i dewastacja cennych przyrodniczo fragmentów krajobrazu, co skutkuje niską efektywnością wykorzystania infrastruktury kanalizacyjnej, wodnej i energetycznej oraz społecznej a więc i obniżeniem konkurencyjności. Wszystkie wyżej opisane zjawiska są sprzeczne ze zobowiązaniami naszego kraju wynikającymi z podpisanej i ratyfikowanej przez Polskę Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, ale też np. Konwencji o obszarach wodno-błotnych czy Karty Lipskiej.

Nadmiar gruntów przeznaczonych pod zabudowę powoduje, że wiele terenów uzbrojonych przez gminy pozostaje niewykorzystanych, ponieważ deweloperzy nie są nimi zainteresowani przenosząc inwestycje na tańsze, nieuzbrojone obszary. Proponowane w nowelizacji ustawy studium ukształtowania i kierunków zagospodarowania obszaru urbanizacji i wynikające z niego ograniczenie stosowania przepisów urbanistycznych, bez wzmocnienia ochrony obszarów leżących poza nim, również może nasilić niekontrolowany rozwój inwestycji infrastrukturalnych na obszarach wiejskich. Wielką zaletą projektu nowelizacji ustawy jest objęcie podatkiem od nieruchomości gruntów przeznaczonych w planie miejscowym na cele nierolnicze i nieleśne. Wprowadzony mechanizm finansowy powinien stanowić niezbędny nacisk na władających gruntami i pozytywnie wpłynąć na zagospodarowanie terenów zgodnie z ich przeznaczeniem, przy zaangażowaniu środków publicznych. Dla gminy podatek od nieruchomości jako efekt uchwalenia planu miejscowego może stanowić rekompensatę za wydatkowane środki.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zakłada poważną zmianę systemu planowania. Regulacje proponowane w projekcie nowelizacji ustawy raczej wprowadzają nowe rozwiązania niż nowelizują, czy korygują obowiązujący akt. Biorąc pod uwagę dotychczasową praktykę orzecznictwa można mieć obawy, że wywoła to nowe, trudne do przewidzenia skutki, tym bardziej, że wybrana forma obszernej nowelizacji skutecznie zatracza czytelność ustawy.

dr inż. arch. Tomasz Majda
Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego

Infrastruktura wiejska - w zgodzie z naturą, kulturą i prawem Infrastruktura instytucjonalna ekonomii społecznej – czy daleko nam do Włoch?

W powszechnym ujęciu infrastruktura to podstawowe urządzenia, budynki użyteczności publicznej i instytucje usługowe, których istnienie jest niezbędne do prawidłowego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa. Spośród wielu jej rodzajów wyróżnia się infrastrukturę instytucjonalną, do której należy zaliczyć organizacje pozarządowe, szczególnie te, które świadczą usługi społeczne i realizują cele związane z integracją społeczną i aktywizacją zawodową.

W Polsce zarejestrowanych jest ponad 2800 organizacji kwalifikowanych jako działające na rzecz osób bezrobotnych i rynku pracy¹. W gospodarce społecznej pokłada się duże nadzieje na skuteczne rozwiązywanie problemów wykluczenia społecznego, zaspokajania potrzeb społeczności lokalnych, na które nie odpowiada sektor publiczny i biznesowy oraz tworzenie trwałych, lokalnych miejsc pracy. Podmioty ekonomii społecznej prowadzą działalność gospodarczą nie nastawioną wyłącznie na zysk, gdzie cele społeczne liczą się na równi z celami ekonomicznymi lub traktowane są nadrzędnie. Jako taka ekonomia społeczna wpisuje się w trend lokalnego rozwoju – zrównoważonego społecznie, gospodarczo i ekologicznie.

Według Krajowego Planu „Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna” podmioty ekonomii społecznej mają za zadanie zwiększać udział mieszkańców w lokalnej polityce społecznej. Dotyczy to w szczególności obszarów wiejskich. Strukturę ilościową podmiotów ekonomii społecznej na tle innych organizacji III-go sektora w Polsce obrazuje tabela nr. 1.

Rodzaj organizacji	Liczba (2010)
Organizacje infrastrukturalne (NGO)	839
NGO działające na rzecz osób bezrobotnych/ryнку pracy	2816
Organizacje pożytku publicznego (OPP)	8031
Centra Wolontariatu	107
Centra Aktywności Lokalnej	64
Fundusze Lokalne	27
Spółdzielnie	12868
Spółdzielnie Socjalne	151
Centra Integracji Społecznej	49
Zakłady Aktywności Zawodowej	50
Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych	9

Tab. 1 Struktura ilościowa podmiotów III-go sektora w Polsce. Źródło: bazy danych portalu www.ngo.pl

W Polsce ideę gospodarki społecznej rozpropagował w szczególności Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Za modelowe przedsiębiorstwa społeczne uznaje się spółdzielnie socjalne, których znaczący rozwój obserwujemy od przyjęcia ustawowych regulacji prawnych w 2006 r. W połowie 2010 r. ich liczbę w Polsce szacowano na 151. Do dziś uważa się, że nasz kraj posiada niewykorzystany potencjał w sferze przedsiębiorczości społecznej, a istniejący sektor cechuje duży niedorozwój, szczególnie w porównaniu do krajów, które na tym polu osiągnęły znaczące sukcesy, jak np. Włochy, gdzie spółdzielczość socjalna zaczęła się dynamicznie rozwijać od czasu przyjęcia korzystnych rozwiązań ustawowych w 1991 r. Stosunek ilościowy tych podmiotów w Polsce i Włoszech prezentuje tabela 2.

Rodzaj organizacji	Polska	Włochy
Stowarzyszenia i Fundacje	78 000	220 000 (same stowarzyszenia)
Spółdzielnie	13 000	160 000
Spółdzielnie socjalne	150	7 100
Liczba zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych	ok. 1000 osób	ok. 320 000 osób

Tab. 2 Porównanie struktur ilościowych podmiotów III-go sektora w Polsce i Włoszech².

¹ Zob. branżowy katalog spółdzielni socjalnych prowadzony na portalu www.spoldzielniesocjalne.org/

² Źródło: bazy danych portalu www.ngo.pl oraz dane z raportu Social Enterprise. An International Literature Review, GHK with T. Johnson, R. Spear, 2006, s. 37.

Infrastruktura wiejska - w zgodzie z naturą, kulturą i prawem

Celem infrastruktury gospodarki społecznej powinno być tworzenie przestrzeni instytucjonalnej dla powstawania podmiotów ekonomii społecznej i strukturalnych (systemowych) warunków dla ich rozwoju. Za element tworzący infrastrukturę sektora ekonomii społecznej należy z pewnością uznać Centra Ekonomii Społecznej, których szczególnie dużo powstaje dzięki projektom realizowanym w ramach Priorytetu VII Programu Kapitał Ludzki. Centra te powinny się specjalizować w wymienionych niżej obszarach:

- Poradnictwo koncepcyjne i ekonomiczne w zakresie pożądaných i perspektywicznych rodzajów i obszarów prowadzenia działalności gospodarczej w formie przedsiębiorstwa (przedsięwzięcia) społecznego;
- Poradnictwo proceduralne w zakresie dopełnienia obowiązujących i wymaganych działań związanych z zakładaniem przedsiębiorstwa społecznego i uruchamianiem działalności gospodarczej
- Poradnictwo organizacyjne w obszarze metod i modeli organizacji i zarządzania przedsiębiorstwem społecznym, tworzenia biznesplanu, strategii rozwoju, współpracy z interesariuszami,
- Poradnictwo koncepcyjne (baza pomysłów) w zakresie możliwych sposobów prowadzenia działalności gospodarczych w formule ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne, centra integracji społeczne, zakłady aktywności zawodowej, działalność gospodarcza organizacji pozarządowych);
- Poradnictwo marketingowe w zakresie kształtowania profilu usług (produkcji) i organizowania kanałów zbytu, promocji i nawiązywania współpracy z partnerami handlowymi;
- Poradnictwo finansowe w zakresie pozyskiwania środków i dotacji na rozruch i rozwój przedsiębiorstwa społecznego (fundraising) ze środków krajowych (Urząd Pracy, PFRON, FIO) i funduszy europejskich;
- Prowadzenie działań promocyjnych i upowszechnieniowych (kampanii społecznych) adresowanych do osób z grupy wykluczenia społecznego, w celu zainteresowania, zachęcenia i zmotywowania ich do uczestnictwa w zakładaniu podmiotu ekonomii społecznej i prowadzeniu go;
- Pomoc w opracowaniu i pisaniu aplikacji projektowych przez grupy zakładające lub prowadzące lokalny podmiot ekonomii społecznej;
- Organizacja działań edukacyjnych, wizyt studyjnych i szkoleń adresowanych do grup chcących założyć i prowadzić lokalne przedsiębiorstwo społeczne, z zakresu organizacyjnych, ekonomicznych, marketingowych, prawno-proceduralnych i finansowych aspektów przedsiębiorczości społecznej;
- Gromadzenie i udzielanie informacji o funduszach, jak również samych środków na wspieranie lokalnej gospodarki społecznej z różnych źródeł (publicznych, prywatnych, społecznych);
- Wspieranie w nawiązywania współpracy gospodarczej z partnerami gospodarczymi przez nowopowstałe podmioty ekonomii społecznej, poprzez wyszukiwanie i kojarzenie stron;
- Upowszechnianie koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) i nawiązywanie współpracy z firmami prywatnymi celem zainteresowania ich współpracą z lokalnymi podmiotami ekonomii społecznej (np. podwykonawstwo) i unaocznienie możliwych korzyści z tego wynikających (natury ekonomicznej, organizacyjnej, marketingowej, etyczno-reputacyjnej);
- Współpraca z podmiotami polityki społecznej szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego;
- Nawiązywanie współpracy z innymi ośrodkami wsparcia ekonomii społecznej w regionie i kraju celem wymiany doświadczeń i skutecznych praktyk;
- Prowadzenie działalności informacyjno-promocyjnej, mającej na celu zainteresowanie szerszych grup i środowisk społeczności lokalnej swoją działalnością;
- Założenie i prowadzenie lokalnego inkubatora przedsiębiorczości społecznej.

Od 2009 r. działa na szczeblu ministerialnym Zespół ds. rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej³. W ramach grup roboczych Zespołu opracowywane są istotne dla rozwoju infrastrukturalnego sektora ekonomii społecznej dokumenty: strategia rozwoju, założenia do systemu edukacji, ramy finansowe dla funkcjonowania ekonomii społecznej, ustawa regulująca przedsiębiorczość społeczną. Realizowany jest również projekt Komisji Europejskiej „Lepsza Przyszłość Ekonomii Społecznej”, koncentrujący się na kwestii franczyzy społecznej, partnerstwa publiczno-społecznego, standardach jakości przedsiębiorstw społecznych i społecznych klauzul zamówień publicznych. Upowszechnienie tych instrumentów aktywizacji społecznej i zawodowej w samorządach z pewnością przyczyni się do rozwoju infrastruktury instytucjonalnej ekonomii społecznej w Polsce i pozwoli nadrobić dystans do krajów, gdzie ekonomia społeczna zdała egzamin na piątkę.

dr Mikołaj Nidek
Fundacja Promocji Gmin Polskich

³ Zespół powołany został mocą Zarządzenia Prezesa Rady Ministrów nr 141 z dnia 15 grudnia 2008 r. Zob. www.es.pozytek.gov.pl/

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Lp.	Województwo	Tytuł projektu
1.	wielkopolskie	Budowa sali pełnowymiarowej przy gimnazjum w Komornikach
2.	mazowieckie	Rozbudowa budynku gimnazjum i budowa hali sportowej w Dzierżeninie gm. Pokrzywnica
3.	małopolskie	Ukształtowanie przestrzeni publicznej centrum wsi z modernizacją Wiejskiego Domu Kultury w Lgocie
4.	świętokrzyskie	Budowa zbiornika wodnego Strawczyn
5.	dolnośląskie	Remont świetlicy wiejskiej na Centrum Kulturalno - Historyczne oraz budowa infrastruktury turystycznej na bazie zabytkowych kapliczek dla rozwoju turystyczno - kulturowego wsi Dobków
6.	podkarpackie	Kluby Przedszkolaka - alternatywne formy edukacji przedszkolnej na terenie Gminy Miejsce Piastowe
7.	pomorskie	Słowińskie Centrum Kultury Regionalnej w Klukach
8.	łódzkie	Budowa sali gimnastycznej przy Publicznym Gimnazjum w Osjakowie
9.	warmińsko-mazurskie	Budowa ścieżki dydaktycznej połączonej z drogą krzyżową, amfiteatru, stacji wodnej dla kajaków i tablic informacyjnych w miejscowości Kurzętnik
10.	zachodniopomorskie	Budowa świetlicy wiejskiej w Pobłociu Wielkim, gm. Karlino - multikulturalny ośrodek współpracy polsko-niemieckiej

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Lp.	Województwo	Tytuł projektu
11.	wielkopolskie	Budowa parkingu i dojścia do jeziora we wsi Kamienica Gmina Wągrowiec
12.	dolnośląskie	Zwiększenie potencjału gospodarczego Gminy Chocianów poprzez rewaloryzację zabytkowego centrum miasta
13.	kujawsko-pomorskie	Sportowy Kozielec - kontynuacja i wyposażenie zaplecza socjalno-społeczno-kulturalnego
14.	podkarpackie	Oczyszczalnia ścieków dla części gminy Majdan Królewski i Bojanów wraz z kanalizacją dla miejscowości Krzątko
15.	śląskie	Rozbudowa infrastruktury turystycznej poprzez budowę i oznakowanie ścieżek pieszo-rowerowych, parku i kładki, poprawiającej dostępność do miejsc przyrodniczych i historycznych w Gminie Węgierska Górka
16.	pomorskie	Budowa kompleksów rekreacyjno-kulturalnych w miejscowości Linia, Potęgowo i Strzepocz w gminie Linia
17.	warmińsko-mazurskie	Budowa infrastruktury ośrodka sportów zimowych „Góra Czterech Wiatrów” - etap III

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich po raz drugi ogłosiła konkurs „Przyjazna wieś” na najlepszy projekt w zakresie infrastruktury zrealizowany na obszarach wiejskich przy wsparciu środków unijnych. W drugiej edycji wprowadzono zmiany w Regulaminie konkursu i wyróżniono zwycięzców w dwóch kategoriach: infrastruktury technicznej i infrastruktury społecznej.

Wzorem roku ubiegłego, pierwszy etap konkursu przeprowadziły Sekretariaty Regionalne Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich i nagrodziły zwycięzców w swoich województwach. Projekty, które zajęły I miejsce w każdej kategorii brały udział w etapie centralnym organizowanym przez Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA na zlecenie Sekretariatu Centralnego KSOW. Do etapu ogólnopolskiego konkursu zgłoszono 17 projektów, które oceniła Centralna Komisja Konkursowa powołana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Laureatów i finalistów przedstawiamy na dalszych stronach publikacji.

Przed nami III edycja konkursu „Przyjazna wieś”. Już dziś zachęcamy wszystkich beneficjentów realizujących projekty infrastrukturalne przy wsparciu środków unijnych do odpowiedzi na nasze ogłoszenie w 2011 r. Inicjatywa Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich znalazła uznanie i stała się miejscem w kalendarzu dorocznych wydarzeń. Zachęcamy do odwiedzania naszej strony internetowej www.ksow.gov.pl.

W bieżącym roku Sekretariat Centralny KSOW rozstrzygnął konkurs na logo „Przyjazna wieś”, które prezentujemy Państwu na kartach publikacji. Mamy nadzieję, że wybrany znak stanie się marką wielu miejscowości w Polsce.

Sekretariat Centralny KSOW

PRZYJAZNA WIEŚ 2010

EKOMIEJSCE

Budowa sali gimnastycznej przy Publicznym Gimnazjum w Osjakowie

Łączna powierzchnia użytkowa obiektu wynosi 1,82 m². Składa się na nią: sala gimnastyczna, dwie widownie ze składanymi trybunami, zaplecze higieniczno-sanitarne, magazyn sprzętu sportowego, pokój trenera, siłownia, łącznik komunikacyjny, a także czytelnia.

Projekt zakładał stworzenie warunków do uprawiania różnych dyscyplin sportu a w konsekwencji uzyskanie pozytywnego wpływu na wyniki osiągane przez gminne grupy i zespoły sportowe. Przede wszystkim oczekiwano jednak podniesienia poziomu aktywności ruchowej mieszkańców, a zwłaszcza dzieci prowadzącej do poprawy stanu ich zdrowia i kondycji fizycznej.

Innowacyjność projektu polega na wykorzystaniu naturalnego źródła energii w postaci promieniowania słonecznego. Urządzenia instalacji solarnej zlokalizowane są w dwóch miejscach: na połaci dachowej sali gimnastycznej oraz w pomieszczeniu kotłowni. System posiada automatyczną regulację, co pozwala na

maksymalne wykorzystanie energii słonecznej do podgrzewania wody. Montaż wymagał remontu kotłowni olejowej, zainstalowania pompy obiegowej centralnego ogrzewania i zmiękczacza wody oraz wymianę części rurociągów i armatur z jednoczesnym zastosowaniem izolacji cieplochronnej. Dostrzeżoną przez ekspertów troskę o środowisko naturalne przy budowie infrastruktury wiejskiej Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA nagrodziła za ograniczenie zużycia energii cieplnej konwencjonalnej.

W celu realizacji projektu Gmina Osjaków zawarła porozumienie o współpracy w zakresie rozwoju sportu z Gminnym Klubem Sportowym „Warta” w Osjakowie i Stowarzyszeniem „Akcja Katolicka” – Parafialny Oddział w Osjakowie. Głównym celem działalności stowarzyszeń jest prowadzenie drużyny seniorów i juniorów w piłce nożnej oraz upowszechnienie sportu na terenie gminy. Zawarte porozumienie stanowi kumulację środków, zasobów wiedzy oraz

umiejętności partnerów i pozwala na efektywne wykorzystanie sali gimnastycznej.

mocną regionu oraz samego województwa poprzez organizowanie imprez sportowych, zawodów i konkursów o zasięgu powiatowym i wojewódzkim.

Zaletą obiektu jest jego funkcjonalność. Z sali korzystają głównie uczniowie szkoły podstawowej i gimnazjum oraz inni mieszkańcy gminy. Na terenie budynku prowadzone są zajęcia Szkolnego Klubu Sportowego, treningi Gminnego Ludowego Klubu Sportowego, zajęcia z piłki siatkowej, aerobiku i tajskiego boksu. Budowa sali pozytywnie wpłynęła na integrację społeczną mieszkańców poprzez stworzenie warunków do wspólnego spędzania czasu i aktywności fizycznej. Na uwagę zasługuje także dostępność obiektu dla osób niepełnosprawnych. Budynek pozbawiony jest barier architektonicznych, posiada dwa wejścia wyposażone w podjazdy dla wózków i nie ma progów. Projekt doskonale wpisuje się w strategię pro-

Fundusz: **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego**
 Program: **Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013**
 Działanie: **V.3 Infrastruktura edukacyjna**
 Beneficjent: **Gmina Osjaków, woj. łódzkie**
 Budżet: **3 378 580,12 zł, w tym kwota dofinansowania 1 975 008,00 zł**

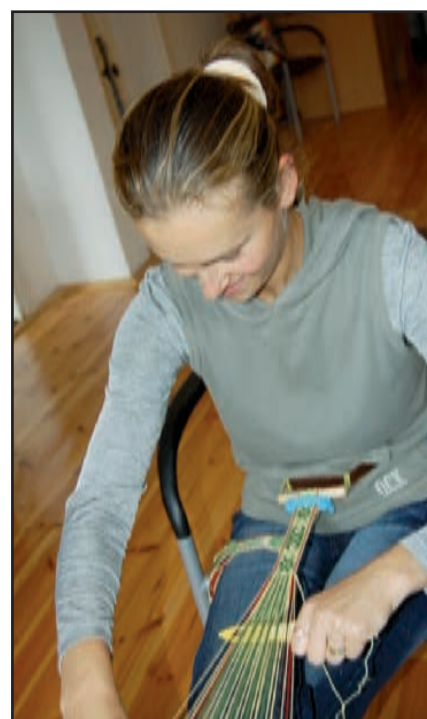

Słowińskie Centrum Kultury Regionalnej w Klukach

Zrekonstruowany szachulcowy obiekt, który powstał zgodnie z dawnymi zasadami budowy, z wykorzystaniem dawnych technik ciesielskich i materiałów pochodzących z rozbiórki stał się siedzibą Słowińskiego Centrum Kultury Regionalnej w Klukach. Dzięki inicjatywie została poszerzona oferta kulturalna, edukacyjna i turystyczna Muzeum Wsi Słowińskiej. Centrum funkcjonuje cały rok, realizując liczne wystawy, warsztaty, lekcje muzealne. Najciekawszy warsztat dotyczył techniki budownictwa szachulcowego dla osób niewidomych lub niedowidzących. W ramach działalności centrum zorganizowano między innymi Międzynarodowe Plenery Malarskie i Plener Rzeźbiarski Artystów Nieprofesjonalnych. Najciekawszy warsztat dotyczył techniki budownictwa szachulcowego dla osób niewidomych lub niedowidzących.

W ramach różnych projektów ośrodek daje wiejskiej społeczności lokalnej możliwość nabywania unikal-

I MIEJSCE INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

nych umiejętności z zakresu rękodzielnictwa i dawnych rzemiosł, które wykorzystywane do wytwarzania nawiązujących do historycznych przekazów pamiątek, dają dodatkowe źródło dochodów. Projekt pozytywnie wpłynął na rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Całoroczne funkcjonowanie Centrum na zasadach skansenu

wydłuża czas pobytu turystów w Klukach, co skutkuje wzrostem zapotrzebowania na bazę noclegową o zróżnicowanym standardzie. W okolicy powstają nowe podmioty gospodarcze świadczące usługi handlowe, transportowe czy gastronomiczne.

Realizacja projektu pozwoliła na skuteczną promocję materialnego i duchowego dziedzictwa kulturowego Słowińców w Polsce i za granicą, wpływając na rozwój turystyki sentymentalnej obywateli Niemiec, a także współpracy w zakresie promocji rękodzieła ludowego.

Oferta słowińskiego Centrum jest szeroka, dostępna dla wszystkich mieszkańców i turystów. Daje szansę do edukacji i informacji, szkoleń i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym osobom pochodzącym z różnych środowisk wiejskich także dzieciom i młodzieży oraz osobom niepełnosprawnym. Rozwija instrumenty o charakterze aktywizacyjnym. Inicjuje i wspiera przedsiębiorczość poprzez programy edukacyjne, służące poszerzeniu zdolności adaptacyjnych młodzieży i przekwalifikowaniu dorosłych.

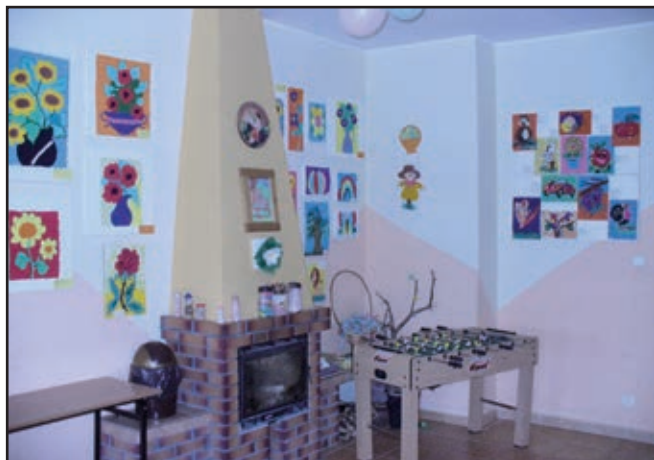

Fundusz: Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej
 Program: Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”
 Działanie: 2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego
 Beneficjent: Muzeum Pomorza Środkowego, woj. pomorskie
 Budżet: 684 062,00 zł, w tym kwota dofinansowania 662 500,00 zł

Budowa świetlicy wiejskiej w Pobłociu Wielkim, gm. Karlino – multikulturalny ośrodek współpracy polsko-niemieckiej

Budynek świetlicy pełni funkcje społeczno-kulturalne i jest wykorzystywany jako miejsce spotkań polsko-niemieckich. Celem jego powstania było stworzenie warunków do współpracy z przygranicznymi samorządami niemieckimi oraz do nawiązania szerokich kontaktów z instytucjami i organizacjami m. in. z regionu Makleburgia Pomorze Przednie oraz Brandenburgii. Obecnie wykorzystywany jest dla rozwoju współpracy transgranicznej, umożliwia dialog międzykulturowy oraz stwarza warunki do wzajemnego poznawania kultury i historii sąsiadujących narodów. Prowadzona w świetlicy działalność przyczyniła się do nawiązania przyjacielskich kontaktów pomiędzy dziećmi i młodzieżą z Polski i Niemiec, pozwoliła przełamać bariery językowe i nauczyć się tolerancji dla innych tradycji i stylu życia. W świetlicy możliwe jest także korzystanie z internetu, dzięki czemu nawiązane stosunki koleżeńskie można kontynuować drogą

elektroniczną. Wzmocnienie transgranicznej infrastruktury pozytywnie wpłynęło na rozwój współpracy polsko-niemieckiej w dziedzinie społecznej, gospodarczej i kulturalnej. W ramach projektu powstały kompleksy sportowe, które wyzwoliły aktywność klubów i pozwoliły na stworzenie drużyn: piłkarskiej juniorów i seniorów mężczyzn oraz siatkarskiej kobiet. Ponadto zaplecze socjalno-techniczne w świetlicy dało możliwość rozwoju działalności m.in. Koła Gospodyń Wiejskich, Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Niemieckiej, chóru dziecięcego oraz kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży szkolnej.

Program : **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego**
Inicjatywa: **Inicjatywa Wspólnotowa INTERREG IIIA**
Beneficjent: **Gmina Karlino, woj. zachodniopomorskie**
Budżet: **740 953,68 zł, w tym kwota dofinansowania 520 552,50 zł**

III MIEJSCE INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Budowa sali pełnowymiarowej przy gimnazjum w Komornikach

Łączna powierzchnia użytkowa obiektu wynosi 2 393,85 m². Składa się na nią pełnowymiarowa hala sportowa do gier zespołowych i mniejsza sala do gimnastyki. Możliwy jest podział dużej hali na 3 części, z których każda może stanowić odrębne boisko treningowe do piłki ręcznej, futsalu, siatkówki lub koszykówki. Mała sala wyposażona w lustra i drabinki wykorzystywana jest do ćwiczeń korekcyjnych i aerobiku. Pozostałą powierzchnię budynku zajmują: siłownia, punkt gastronomiczny z salą klubową, pomieszczenia administracyjne oraz szatnia z zapleczem sanitarnym. Na balkonie umieszczono składane trybuny, które mogą pomieścić ponad 300 widzów. Profesjonalny sprzęt nagłaśniający wraz z amplifikatorem umożliwia organizację wysokiej rangi imprez sportowych i zawodów.

Obiekt jest w pełni przystosowany dla osób niepełnosprawnych, które mają do dyspozycji osobne wejście, pełen dostęp do wszystkich pomieszczeń na parterze, w tym do sali rehabilitacyjnej oraz dodatkowe miejsca na widowni. Ponadto budynek został wyposażony w specjalnie przystosowane toalety i transporter schodowy umożliwiający wjazd na piętro osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich. Od 2008 roku sala jest wykorzystywana przez uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum, Uczniowski Klub Sportowy, klub karate Sakura oraz mieszkańców gminy. Pełnowymiarowa hala sportowa w Komornikach umożliwiła rozwój dyscyplin, które wymagają odpowiedniej bazy do treningów np. piłki nożnej, tenisa stołowego, zapasów, koszykówki, siatkówki, karate, jujitsu, fitness. Nowy obiekt wpłynął także pozytywnie na politykę zatrudnienia. Zostały stworzone dodatkowe miejsca pracy nie tylko dla kierownictwa i obsługi hali, ale również dla trenerów w ramach dodatkowych zajęć.

Fundusz: **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego**
 Program: **Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006**
 Działanie: **3.5 Lokalna infrastruktura społeczna**
 Beneficjent: **Gmina Komorniki, woj. wielkopolskie**
 Budżet: **7 003 100,57 zł, w tym kwota dofinansowania 575 709,22 zł**

Budowa infrastruktury ośrodka sportów zimowych „Góra Czterech Wiatrów – etap III”

Na Mazurach, kojarzonych dotychczas głównie ze sportami wodnymi, powstał nowoczesny ośrodek sportów górskich. Projekt, realizowany w 3 etapach, polegał na budowie lokalnej infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form wypoczynku i turystyki na Górze Czterech Wiatrów. Powstanie tras narciarskich i wyciągów wymagało stworzenia odpowiedniej infrastruktury technicznej: dróg dojazdowych, parkingów, uzbrojenia terenu i zaplecza socjalnego. W kolejnych etapach inwestycji uatrakcyjniano ofertę turystyczną poprzez budowę torów saneczkowych, lodowiska, ścieżek pieszych i rowerowych, zaplecza gastronomiczno - hotelowego. Do wydłużenia sezonu narciarskiego przyczyniło się nawodnienie i pokrycie stoków igielitem, umożliwiające korzystanie z wyciągów także latem. Warunki pobytu w ośrodku znacznie poprawiło nowo wybudowane schroni-

I MIEJSCE INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

sko, które łączy górską funkcjonalność tego typu obiektów z poszanowaniem charakteru mazurskiej zabudowy.

Realizacja projektu mająca na celu przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej gminy, wpłynęła na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru, a także stworzyła warunki dla wzrostu zatrudnienia. Poszerzony wachlarz usług, oferowanych przez ośrodek Góra Czterech Wiatrów przyczynił się do zwiększenia ruchu turystycznego, stworzenia nowych miejsc pracy, aktywizacji społeczeństwa i rozwoju przedsiębiorczości. Działalność ośrodka sportów zimowych wpłynęła korzystnie na lokalizację nowych

inwestycji w obszarze oddziaływania projektu. Zwiększyły się także wpływy z podatków, które zasilają budżet Gminy Mrągowo i umożliwiają realizację kolejnych projektów.

Przy zagospodarowaniu stoków, Ośrodka sportów zimowych Góra Czterech Wiatrów zastosowano innowacyjne

na obszarze Mazur techniki: sztuczne zaśnieżenie oraz igielit które umożliwiają wykorzystywanie tras właściwie przez cały rok. W ramach projektu wykonano także tor saneczkowy, przygotowano podłoże pod lodowisko i plażę oraz nawierzchnię ścieżek dla pieszych i rowerzystów.

Fundusz: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
 Program: Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006
 Działanie: 3.1 Obszary wiejskie
 Beneficjent: Gmina Mrągowo, woj. warmińsko-mazurskie
 Budżet: 2 859 904,24 zł, w tym kwota dofinansowania 2 236 757,56 zł

Rozbudowa infrastruktury turystycznej poprzez budowę i oznakowanie ścieżek pieszo – rowerowych, parku i kładki, poprawiającej dostępność do miejsc przyrodniczych i historycznych w gminie Węgierska Górka

Przy ujściu rzeki Żabniczki do Soły, nad kanałem „Młynówka”, na obszarze ponad 30 ha, powstała infrastruktura komunikacyjna, sportowo-rekreacyjna i turystyczna bazująca na naturalnych walorach tego miejsca. Szerokie brzoża Soły zostały wykorzystane pod plażę, wzdłuż której utworzono deptak ze schodkami do poziomu wody i tarasami widokowymi na zalew, nieckę jazu i meandry rzeki. W pobliżu powstało nowoczesne centrum sportowe z boiskiem i halą do gier zespołowych.

Zmodernizowana niecka jazu zachęca do uprawiania czynnej rekreacji wodnej. Bulwar spacerowy i ścieżki pieszo-rowerowe tworzą atrakcyjny szlak turystyczny wiodący poprzez ścieżki tematyczne parku przyrodniczego oraz

historyczną drogę Cesarkę. Tereny prawo- i lewobrzeżnej Soły połączono wiszącą kładką o nowoczesnej, lekkiej konstrukcji. Oświetlony wieczorem mostek jest perełką całej inwestycji. W samym centrum Węgierskiej Górki zrewitalizowano kanał „Młynówka”, tworząc atrakcyjne oczko wodne. Z rynku w taflę wody wysunięto małe molo. Całość kompleksu sportowo-rekreacyjnego została uzupełniona stanowiskami dla wędkarzy i placami zabaw dla dzieci. Funkcjonalność obiektu podniosło odpowiednie oświetlenie, oznakowanie, stworzenie miejsc parkingowych oraz podjazdów dla osób niepełnosprawnych. Bazując na naturalnych walorach miejscowości, łącząc różne formy aktywności ludzkiej z edukacją przyrodniczą, historyczną i kulturową, stworzono infrastrukturę odpowiadającą potrzebom mieszkańców i gości. Przynosi to wymierne efekty w postaci wzmoczonego ruchu turystycznego i wzrostu aktywności gospodarczej lokalnego społeczeństwa.

Fundusz: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013
Działanie: 3.2 Infrastruktura okołoturystyczna
Beneficjent: Gmina Węgierska Górka, woj. śląskie
Budżet: 5 491 998,09 zł, w tym kwota dofinansowania 3 573 643,15 zł

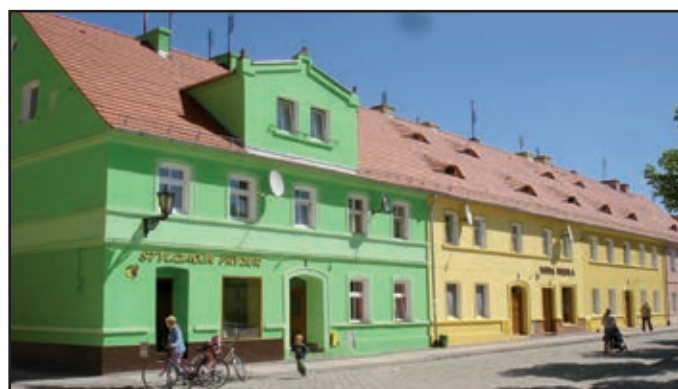
III MIEJSCE INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Zwiększenie potencjału gospodarczego Gminy Chocianów poprzez rewaloryzację zabytkowego centrum miasta

Rewitalizacją w ramach projektu objęto rynek i park przyzamkowy. Dzięki odrestaurowaniu zabytkowych kamienic oraz wymianie nawierzchni dróg i chodników znacznie poprawiła się estetyka centrum Chocianowa. Głównym celem projektu było zwiększenie potencjału gospodarczego, kulturalnego i turystycznego gminy poprzez uatrakcyjnienie centralnej części miasta oraz nadanie zdegradowanym obiektom i terenom nowych funkcji społeczno - gospodarczych. W ramach projektu wykonano rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej oraz kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Wszystkie prace wykonano z zastosowaniem nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych.

Nieodłącznym elementem układu historycznej zabudowy Chocianowa, należącym do najbardziej interesujących założeń barokowych na Śląsku, jest pałac wraz z zespołem parkowym. W jego obrębie remontu wymagały zarówno nawierzchnie alejek, jak i historyczny basen oraz ciek wodny wraz z posadowionymi na nich mostkami. Zakres planowanych prac dotyczących zagospodarowania terenu zabytkowego parku (z wyłączeniem pałacu i jego bezpośredniego otoczenia) obejmował głównie remont nawierzchni, alejek, ścieżek i krawężników, montaż balustrad mostowych, ławek parkowych i słupów ograniczających ruch kołowy, renowację stawu, roboty porządkowe, roboty agrotechniczne związane z renowacją i odtworzeniem trawników, sadzenie drzew i krzewów, renowację Rowu Chocianowskiego. Widocznym efektem wykonanych prac jest zwiększone zainteresowanie turystów i mieszkańców.

Fundusz: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
 Program: Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006
 Działanie: 3.3 Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe
 Beneficjent: Gmina Chocianów, woj. dolnośląskie
 Budżet: 12 861 528,61 zł, w tym kwota dofinansowania 5 716 072,22 zł

PRZYJAZNA WIEŚ 2010

FINALISTA KONKURSU

Remont świetlicy wiejskiej na Centrum Kulturalno – Historyczne oraz budowa infrastruktury turystycznej na bazie zabytkowych kapliczek dla rozwoju turystyczno – kulturowego wsi Dobków

Podążając szlakiem historycznych kapliczek modlitewnych we wsi Dobków zmodernizowano i oznakowano ścieżki piesze. Dodatkowo wyremontowano świetlicę z zachowaniem charakterystycznej dla wsi zabudowy.

Projekt jest wzorcowy pod względem zakresu prac jaki został wykonany, tematyki i sposobu wykorzystania zniszczonej architektury sakralnej. W sposób nowatorski połączono zadania konserwatorskie z inwestycjami w zakresie infrastruktury kulturalno–rekreacyjnej.

Partnerami były: Stowarzyszenie Dobków, Stowarzyszenie Kaczawskie, Ekomuzeum Rzemiosła, Rada Sołecka, Koło Gospodyń Wiejskich oraz Ochotnicza Straż Pożarna, a także przedstawiciele lokalnego społeczeństwa. Poszczególne organizacje brały udział w przygotowywaniu planu odnowy miejscowości, opiniowały strategię promocji przedsięwzięć, przygotowywały koncepcję zagospodarowania pomieszczeń, uczestniczyły w pracach budowlanych i porządkowych, propagowały w społeczeństwie lokalnym ideę projektu.

Wokół atrakcji turystycznej jaką niewątpliwie stał się Szlak Kapliczek, powstają kolejne gospodarstwa agroturystyczne, warsztaty rękodzielnicze, punkty usługowe i sklepy. Każda forma działalności wpływa na rozwój gospodarczy nie tylko miejscowości Dobków, ale także gminy Świerzawa.

Fundusz: **Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich**
Program: **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013**
Działanie: **313, 322, 323 „Odnowa i Rozwój Wsi”**
Beneficjent: **Gmina Świerzawa, woj. dolnośląskie**
Budżet: **711 530,99 zł, w tym kwota dofinansowania 399 277,00 zł**

Sportowy Kozielec – kontynuacja i wyposażenie zaplecza socjalno – społeczno – kulturalnego

W ramach projektu ukończono i wyposażono budynek planowany pierwotnie jako zaplecze socjalne dla boiska. Dzięki inwestycji powstała wiejska świetlica tętniąca życiem i pełniąca funkcje centrum społeczno-kulturalnego wsi.

Zaangażowanie mieszkańców i dostępność lokalu była impulsem do powstania „Stowarzyszenia rozwoju wsi Kozielec i okolic”, które realizuje szereg projektów dofinansowanych także ze środków UE. Dzięki staraniom organizacji w świetlicy funkcjonuje Publiczny Punkt Dostępowy, w którym mieszkańcy mogą bezpłatnie korzystać z komputerów i Internetu. Z inicjatywy stowarzyszenia we wsi stanęły tablice informacyjne,

a w pobliżu świetlicy powstał plac zabaw dla dzieci oraz boisko do siatkówki plażowej. Na uwagę zasługuje projekt „Akademia brzdąca” czyli zajęcia dla maluchów, które nie korzystają z opieki przedszkolnej.

Świetlica stała się miejscem spotkań mieszkańców i organizacji pozarządowych. Stowarzyszenie wspólnie z sołectwem organizuje imprezy takie jak: Święto Wisły”, Dary Ziemi, Dzień Dziecka. Inicjatywy mieszkańców realizowane dzięki wsparciu środków unijnych znacząco poprawiły jakość życia na wsi i atrakcyjność Kozielca jako miejsca zamieszkania. Rezultaty są widoczne w liczbie mieszkańców, która ze 150 osób w 2004 r. wzrosła do 171 w 2010 r. Skutkiem przyrostu ludności jest przywrócenie w 2009 r. samodzielności szkole podstawowej, która przestała być punktem filialnym Zespołu Szkół w Dobrczu. Twórcami sukcesu miejscowości są sami mieszkańcy, którzy wychodzą z inicjatywą, a pomysły przekładają na konkretne działania.

Fundusz: **Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej**
 Program: **Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”**
 Działanie: **2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego**
 Beneficjent: **Gmina Dobrcz, woj. kujawsko-pomorskie**
 Budżet: **218 382,00 zł, w tym kwota dofinansowania 174 705,60 zł**

PRZYJAZNA WIEŚ 2010

FINALISTA KONKURSU

Ukształtowanie przestrzeni publicznej centrum wsi z modernizacją Wiejskiego Domu Kultury w Lgocie

Kształtowanie przestrzeni publicznej polegało na remoncie Wiejskiego Domu Kultury w Lgocie oraz elementów znajdującej się w pobliżu małej architektury i zagospodarowaniu placu w centrum wsi wraz z odwodnieniem terenu. Prace rewitalizacyjne budynku objęły wymianę okien i drzwi, odnowienie elewacji, remont pomieszczeń piwnicznych i budowę podjazdu dla niepełnosprawnych. W ramach projektu, w centrum wsi powstały lub zostały zmodernizowane alejki dla pieszych, pola zieleni, ławki i miejsca siedzące

oraz drewniana wiata w stylu jurajskim, a także krzyż przydrożny i zatoka autobusowa. Obecnie Dom Kultury jest miejscem zajęć rekreacyjnych i kulturalnych dla mieszkańców w każdym wieku oraz punktem spotkań Koła Gospodyń Wiejskich i rady sołeckiej.

Wzorcowe partnerstwo społeczności lokalnej i samorządowców w każdej fazie przygotowania i realizacji projektu znacznie ułatwiło pozyskanie dotacji. W 2009 roku w Domu Kultury otwarto „Wioskę internetową” czyli nowoczesne, multimedialne centrum kształcenia. Placówka jest wyposażona w 10 stanowisk komputerowych i dodatkowo jedno stanowisko dla opiekuna oraz urządzenie wielofunkcyjne, ekran, projektor multimedialny, tablet graficzny i liczne programy edukacyjne na płytach CD. Projekt został zrealizowany dzięki oddolnej inicjatywie mieszkańców, którzy współdziałając z samorządem gminnym identyfikowali potrzeby lokalnej społeczności. Dzięki przyjętym założeniom, w których zwrócono uwagę na użyteczność i dostępność projektu, elementy architektoniczne są pozbawione barier i służą ludziom niezależnie od wieku i stopnia niepełnosprawności.

Fundusz: Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej
Program: Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”
Działanie: 2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego
Beneficjent: Gmina Trzebinia, woj. małopolskie
Budżet: 511 494,35 zł, w tym kwota dofinansowania 335 405,00 zł

FINALISTA KONKURSU

Rozbudowa budynku gimnazjum i budowa hali sportowej w Dzierżeninie

Obiekt hali sportowej jest wykorzystywany podczas zajęć wychowania fizycznego i gimnastyki korekcyjnej, prowadzonych przez wykwalifikowanych nauczycieli i trenerów gimnazjum w Dzierżeninie. Budynek jest siedzibą klubów sportowych i organizacji społecznych. W godzinach popołudniowych stanowi doskonałą bazę dla organizacji czasu wolnego młodzieży i mieszkańców gminy. Ponadto sala służy także jako miejsce organizacji imprez o charakterze sportowym, rekreacyjnym i kulturalnym. Budynek po rozbudowie wzbogaca życie mieszkańców gminy na wielu płaszczyznach. Dodatkowe sale lekcyjne przyczyniają się do wyrównywania szans edukacyjnych młodzieży wiejskiej, podnoszenia standardów kształcenia i poprawy dostępu do edukacji. Uruchomienie stołówki umożliwia dożywianie dzieci, zapewniając im lepsze warunki dla zdrowia i rozwoju. Hala sportowa pozwala na trenowanie wielu dyscyplin sportowych. Zastosowana technika umożliwia jednoczesny podział na cztery boiska ćwiczebne z wolnym pasem bezpieczeństwa wykorzystywanym przez sędziów, trenerów i zawodników. Rozbudowa budynku gimnazjum polegała na odbudowie dwukondygnacyjnego skrzydła dydaktyczno-żywnieniowego, zaplecza higieniczno-sanitarnego, sal lekcyjnych, pokoju nauczycielskiego oraz zaplecza gastronomicznego. W ramach projektu zmodernizowano także kotłownię.

Fundusz: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
 Program: Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006
 Działanie: 3.5 Lokalna infrastruktura społeczna
 Beneficjent: Gmina Pokrzywnica, woj. mazowieckie
 Budżet: 4 303 465,57 zł, w tym kwota dofinansowania 2 920 181,95 zł

Kluby Przedszkolaka – alternatywne formy edukacji przedszkolnej na terenie Gminy Miejsce Piastowe

Kluby Przedszkolaka na terenie Gminy Miejsce Piastowe zostały zorganizowane przy współpracy z lokalnymi organizacjami. Celem projektu było upowszechnienie alternatywnych form edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku 3–5 lat. W ramach projektu przystosowano trzy pomieszczenia dla potrzeb dzieci. Przygotowano kolorowe, przyjazne wnętrza, które sprzyjają atmosferze nauki przez zabawę. Zakupiono meble, materiały i pomoce dydaktyczne oraz zabawki. W każdym Klubie zatrudniono osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi.

Zaangażowana kadra nauczycielska podnosi swoje kwalifikacje i wprowadza w życie nowoczesne metody edukacji i wychowania najmłodszych. We współpracy z lokalnymi instytucjami kultury i organizacjami społecznymi dzieci uczęszczające do Klubów mają możliwość uczestniczenia w zajęciach plastycznych i muzycznych. Niezwykle ważnym elementem funkcjonowania Klubu jest współpraca z rodzicami, którzy zostali zobowiązani do obecności

przynajmniej raz w miesiącu na zajęciach. Oprócz wsparcia dla nauczyciela, efektem udziału rodziców jest możliwość obserwacji własnego dziecka w zupełnie nowym otoczeniu.

W ramach pomocy wychowawczej organizowano także pogadanki z psychologami, które służyły omówieniu problemów jakie rodzice dostrzegają u swoich dzieci. Spotkania te miały na celu także integrację rodziców dzieci w tym samym wieku, nawiązywanie kontaktów i wymianę doświadczeń. Mimo iż projekt zakończył się z początkiem 2010 roku, Kluby Przedszkolaka nadal funkcjonują zgodnie z przyjętymi zasadami.

Fundusz: **Europejski Fundusz Społeczny**
Program: **Program Operacyjny Kapitał Ludzki**
Działanie: **9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty**
Beneficjent: **Gmina Miejsce Piastowe, woj. podkarpackie**
Budżet: **92 853,68 zł, w tym kwota dofinansowania 13 928,05 zł**

FINALISTA KONKURSU

Oczyszczalnia ścieków dla części gminy Majdan Królewski i Bojanów wraz z kanalizacją dla miejscowości Krzątka

Celem projektu była budowa oczyszczalni ścieków w Rusinowie, we wschodniej części Gminy Majdanek Królewski. Lokalizację wybrano ze względu na racjonalność kosztu inwestycji, funkcjonalność, efektywność, ale również możliwość jej wykorzystania przez sąsiednią Gminę Bojanów. Zastosowane w projekcie rozwiązania techniczne są nowoczesne, skuteczne i sprawdzone w warunkach klimatycznych Polski, a jednocześnie optymalne z punktu widzenia obecnych potrzeb użytkowników oraz możliwości lokalizacyjnych i finansowych samorządu. Oczyszczalnia działa w sposób mechaniczno - biologiczny z usuwaniem związków biogennych, wykorzystując zawansowany proces osadu czynnego z biologiczną nityfikacją oraz defosfatacją. Projekt jest w pełni zgodny z odpowiednimi przepisami krajowymi, dyrektywami unijnymi i postanowieniami Traktatu Akcesyjnego w dziedzinie ochrony środowiska. Na uwagę zasługuje również fakt, że w związku z prowadzoną modernizacją oczyszczalni w Majdanie Królewskim, od 2006 roku oczyszczalnia ścieków w Rusinowie obsługuje całą gminę. Jest to możliwe tylko dzięki innowacyjnym technikom i wysokim standardom technologicznym zastosowanym przy jej budowie.

Projekt jest w pełni zgodny z odpowiednimi przepisami krajowymi, dyrektywami unijnymi i postanowieniami Traktatu Akcesyjnego w dziedzinie ochrony środowiska. Na uwagę zasługuje również fakt, że w związku z prowadzoną modernizacją oczyszczalni w Majdanie Królewskim, od 2006 roku oczyszczalnia ścieków w Rusinowie obsługuje całą gminę. Jest to możliwe tylko dzięki innowacyjnym technikom i wysokim standardom technologicznym zastosowanym przy jej budowie.

Fundusz: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
 Program: Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006
 Działanie: 3.1 Obszary wiejskie
 Beneficjent: Gmina Majdan Królewski, woj. podkarpackie
 Budżet: 4 299 549,98 zł, w tym kwota dofinansowania 3 224 668,49 zł

PRZYJAZNA WIEŚ 2010

FINALISTA KONKURSU

Budowa kompleksów rekreacyjno – kulturalnych w miejscowości Linia, Potęgowo i Strzepocz w gminie Linia

W ramach projektu powstało boisko do siatkówki, piłki nożnej i piłki plażowej, scena, miejsce na ognisko oraz schody terenowe nad jeziorem w Potęgowie i chodniki w 3 miejscowościach: Linia, Potęgowo i Strzepocz. Budowa ciągów komunikacyjnych poprawiła dostępność miejsc atrakcyjnych pod względem przyrodniczym i kulturowym. Nowopowstałe alejki wokół dwóch jezior polepszyły warunki aktywnego wypoczynku dla turystów i atrakcyjnego spędzania czasu wolnego dla mieszkańców. Trasy spacerowe wyposażono w stylowe ławeczki i oświetlenie zwiększając ich atrakcyjność i bezpieczeństwo. Budowa infrastruktury turystycznej w miejscowościach Linia, Potęgowo i Strzepocz miała na celu wzrost liczby turystów odwiedzających dwa największe kompleksy zbiorników wodnych w gminie, a także promocję jej walorów naturalnych i kulturowych. Warto także zwrócić uwagę na wysoką funkcjonalność i użyteczność kompleksu usytuowanego nad malowniczym jeziorem w Strzepocz. Powstała infrastruktura została stworzona z myślą o dostępności i bezpieczeństwie osób niepełnosprawnych. Kompleks nie ma barier architektonicznych, zjazdy do jeziora są wyposażone w pochylnie dla wózków.

Fundusz: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
Program: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
Działanie: 313, 322, 323 „Odnowa i rozwój wsi”
Beneficjent: Gmina Linia, woj. pomorskie
Budżet: 769 880,84 zł, w tym kwota dofinansowania 461 928,50 zł

Budowa zbiornika wodnego Strawczyn

Podstawową funkcją wybudowanego zbiornika wodnego jest retencjonowanie wody dla potrzeb ekologiczno-gospodarczych, w tym głównie dla:

- poprawienia bilansu wodnego zlewni poprzez częściowe wyrównanie przepływów,
- podtrzymania zwierciadła wód gruntowych na wymaganym poziomie,
- redukcji fali powodziowej,
- zabezpieczenia przeciwpożarowego,
- stworzenia warunków dla rekreacji i wypoczynku,
- hodowli ryb i wędkarstwa,
- rozwoju turystyki i agroturystyki.

Przyległe obszary zostały w całości skanalizowane, co gwarantuje czystość wód w zbiorniku. Zagospodarowaniem terenu objęto: wewnętrzną drogę dojazdową o szerokości 5,5 m i długości 392 m, parking samochodowy na 98 miejsc o powierzchni 1512 m², ciąg spacerowy wokół zbiornika z kostki brukowej (długość 1875 m), molo widokowe (32 m x 5,5 m), 8 stanowisk łowieckich dla wędkarzy.

Promenady wokół zbiornika i molo są pozbawione barier architektonicznych i dostępne dla osób niepełnosprawnych. Zbiornik Strawczyn stanowi najważniejszy element kompleksu rekreacyjnego, w pobliżu którego powstaje kompleks boisk sportowych wraz z widownią, krytą pływalnią, kregielnią, itp. Inwestycja korzystnie wpływa na aktywizację społeczności lokalnej. Budowa zbiornika podniosła walory rekreacyjne terenu przyczyniając się do rozwoju turystyki, agroturystyki oraz pozytywnego wpływu na aktywizację mieszkańców, styl życia i nowe miejsca pracy.

Fundusz: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
 Program: Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013
 Działanie: 4.1 Rozwój regionalnej infrastruktury ochrony środowiska i energetycznej
 Beneficjent: Gmina Strawczyn, woj. świętokrzyskie
 Budżet: 8 195 889,50 zł, w tym kwota dofinansowania 4 903 254, 30 zł

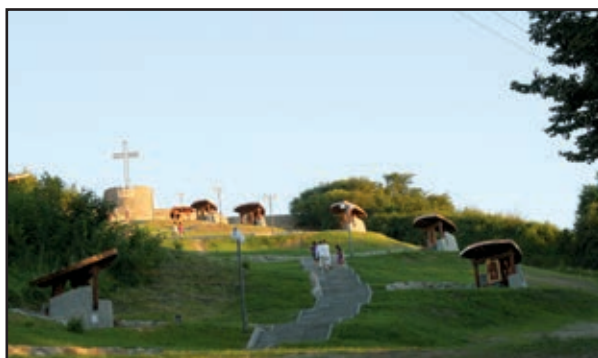
PRZYJAZNA WIEŚ 2010

FINALISTA KONKURSU

Budowa ścieżki dydaktycznej połączonej z drogą krzyżową, amfiteatru, stacji wodnej dla kajaków i tablic informacyjnych w miejscowości Kurzętnik

W ramach projektu dofinansowanego z środków UE powstała, oznakowana tablicami informacyjnymi, ścieżka dydaktyczna dotycząca historii i osobliwości miejscowości Kurzętnik i okolic, połączona z drogą krzyżową, amfiteatrem i stacją wodną dla kajaków. Droga krzyżowa rozpoczyna się tuż przy drodze krajowej, w niedużej odległości od zabytkowego kościoła i ze względu na swoje usytuowanie jest atrakcją nie tylko dla wiernych, ale także dla ogółu mieszkańców, turystów i przejezdnych. Czternaście stacji rozlokowanych zostało na owalnych platformach. Wpisane w naturalną rzeźbę terenu, tworzą dwurzędową kompozycję prowadzącą na szczyt wzniesienia do krzyża i amfiteatru, będących zwieńczeniem projektu. Amfiteatr, oprócz funkcji kulturalnych, stanowi również doskonały punkt widokowy. Rozpościera się stąd panorama całej miejscowości i rozległej doliny rzeki Drwęcy. Ulokowana nad rzeką, niedaleko kurzętnickiego rynku stacja wodna dla kajaków może także stanowić początek szlaku turystycznego. Przystań wodna jest odpowiedzią na rosnącą popularność rzeki Drwęcy wśród kajakarzy. Następnie ścieżka prowadzi na wzgórze zamkowe, gdzie znajdują się ruiny zamku Biskupów Chełmińskich. Rozstawione wzdłuż szlaku tablice informacyjne dają możliwość zapoznania się z historią Kurzętnika i okolic.

Fundusz: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
Program: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013
Działanie: 313, 322, 323 „Od nowa i Rozwój Wsi”
Beneficjent: Gmina Kurzętnik, woj. warmińsko-mazurskie
Budżet: 1 005 021,74 zł, w tym kwota dofinansowania 470 215,00 zł

FINALISTA KONKURSU

Budowa parkingu i dojścia do jeziora we wsi Kamienica gmina Wągrowiec

Budowa parkingu i dojścia do jeziora Kaliszańskiego poprawiła bezpieczeństwo osób podróżujących drogami powiatowymi w pobliżu zbiornika wodnego, a także mieszkańców i turystów korzystających z walorów przyrodniczych miejscowości. Celem inwestycji była aktywizacja społeczno - gospodarcza popegeerowskiej wsi poprzez zwiększenie jej atrakcyjności dla turystów. Wskutek realizacji projektu powstało strzeżone kąpielisko, na którym zatrudniono trzech ratowników i dwie osoby zajmujące się utrzymaniem czystości wokół zagospodarowanego terenu.

Wzrost liczby odwiedzających Kamienicę stworzył mieszkańcom nowe możliwości podejmowania działalności gospodarczej w dziedzinie agroturystyki, gastronomii i handlu.

Na Jeziorze Kaliszańskim niezwykle dynamicznie rozwijają się sporty wodne. W miejscowości prężnie działa szkoła windsurfingu. Od dwóch lat odbywają się międzynarodowe zawody windsurfingowe „Kamienica Cup”.

Fundusz: Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej
 Program: Sektorowy Program Operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”
 Działanie: 2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego
 Beneficjent: Gmina Wągrowiec, woj. wielkopolskie
 Budżet: 687 023,14 zł, w tym kwota dofinansowania 325 885,00 zł

PRZYJAZNA WIEŚ 2010

Mieszkańcy zaufali, to najważniejsze

Zwycięzca konkursu Przyjazna Wieś 2009

Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach

Fot. M. Rowińska - Wyremontowane budynki starego folwarku.

Ośrodek położony w gminie Międzychód, w województwie wielkopolskim jest samorządową instytucją kultury. Centrum zostało powołane i podlega Urzędowi Miasta i Gminy w Międzychodzie.

Przed wojną funkcjonował tutaj folwark, po wojnie, do początku lat 90. XX wieku w pomieszczeniach znajdowała się przemysłowa tuczarnia trzody chlewnej. Następnie przez kilkanaście lat budynki niszczały. Władze gminy Międzychód postanowiły uratować obiekty przed zniszczeniem. W 2007 roku, w dużej mierze dzięki osobistemu zaangażowaniu burmistrza gminy Romana Musiała, pani sołtys Ireny Idziak i mieszkańców wsi, powołano do życia Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach. Większość historycznych, pofolwarczych budynków dzisiaj jest już wyremontowana. Wewnątrz eksponowane są urządzenia i narzędzia, które używane były kiedyś przez kowali, garncarzy, wikliniarzy, rzeźników, rymarzy, bednarzy, szewców czy rolników, a także prowadzone są warsztaty przybliżające pracę przedstawicieli ginących zawodów. W tworzeniu Centrum pomagali mieszkańcy wsi Mniszki i okolicznych miejscowości – eksponaty tworzące wystawę zostały przez nich przekazane.

Centrum odwiedzają przede wszystkim uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum.

W trakcie warsztatów dzieci i młodzież wykonują zabawki z wikliny, a także sprawdzają swoje zdolności w dziedzinie garncarstwa, poznają sposoby wyrobu masła i oddzielania śmietany od mleka, piorą tarą i prasują żelazkiem na duszę.

Pod koniec października 2009 roku Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach zdobyło pierwsze miejsce w ogólnopolskim konkursie „Przyjazna Wieś” na najlepszy projekt w zakresie infrastruktury, zrealizowany na terenach wiejskich przy wsparciu środków unijnych. Wcześniej Mniszki wygrały pierwszy, regionalny etap konkursu w województwie wielkopolskim.

Mieszkańcy zaufali, to najważniejsze

Z dyrektorem Centrum Edukacji Regionalnej i Przyrodniczej w Mniszkach Jackiem Kaczmarkiem rozmawiała Beata Szybińska z Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA.

W etapie regionalnym konkursu „Przyjazna Wieś” nagroda wyniosła 7 tys. złotych, jak Centrum spożytkowało te pieniądze?

W konkursach, w których wygraliśmy nie pieniądze są najważniejsze. Największe znaczenie ma dla nas docenienie naszego projektu. Wracając do nagrody pieniężnej, kupiliśmy piec i grzejniki do pomieszczenia odremontowanego w części dawnego pałacu.

Do konkursu nie zamierzaliśmy się zgłaszać, przystąpiliśmy do niego dostownie w ostatniej chwili, sądząc, że nie mamy szans. Złożyliśmy dokumenty do etapu wojewódzkiego. W październiku nieoczekiwanie dowiedzieliśmy się, że zdobyliśmy I miejsce. Jeszcze większym zaskoczeniem i radością było dla nas zwycięstwo na poziomie ogólnopolskim. Otrzymaliśmy bardzo ładną statuetkę, która stoi w reprezentacyjnym miejscu.

I nagroda sprawiła, że Mniszki i Centrum stały się bardziej znane, popularne i chyba... lubiane przez turystów. Łatwiej też nam kończyć rozpoczęte prace. W tym roku Gmina Międzychód złożyła wniosek o dofinansowanie w ramach PROW 2007–13. Otrzymaliśmy dzięki temu wsparcie na II etap prac remontowych w budynkach. Projekt opiewał na 600 tys. złotych, po przetargu okazało się, że wystarczy 400 tysięcy. Połowę środków przekazała gmina, drugą część stanowiły pieniądze z funduszy unijnych.

Fot. P. Napieralski - *Przeniesiony z Lewic, oryginalny sklep kolonialny z pierwszej poł. XX w. Wśród eksponatów oryginalne opakowania z budyniem, krochmalem, mydła, butelki sprzed kilkudziesięciu lat.*

Fot. P. Napieralski - *Rekonstrukcja sali klasowej z pierwszej połowy XXw.*

montowanym w tym roku obiekcie – dawnej płatkarni – odbyło się pierwsze spotkanie dla seniorów, jest to nowa inicjatywa.

Jak toczy się życie w Centrum po otrzymaniu tak dużego wyróżnienia?

Zyskaliśmy na prestiżu. Poza tym, przyznane wyróżnienie spowodowało zasadniczą, radykalną zmianę w świadomości społeczności lokalnej. Środowisko wsi Mniszki poczuło się na tyle ważne, że osoby je tworzące samodzielnie postanowiły o pewnych sprawach decydować. Po otrzymaniu nagrody stowarzyszenie „Sami Swoi”, które we wsi Mniszki i Mnichy oraz na terenie Centrum funkcjonuje od 2008 roku, mocniej stanęło na nogach. W tym roku już samodzielnie podjęto się prowadzenia obsługi ruchu turystycznego: przygo-

Jak mieszkańcy wsi zareagowali na informację o wygranej Centrum w ogólnopolskim konkursie?

Bardzo się ucieszyli i bardzo to przeżywali. Uwierzyli, że funkcjonowanie Centrum to nie jest działanie krótkotrwałe. Na początku obawiano się, że po roku, lub dwóch latach inicjatywa upadnie. Teraz podchodzą bardziej ufnie, odczuwamy dużą pomoc z ich strony. Coraz częściej sami przejmują inicjatywę, przykładem może być grupa kolędnicza składająca się z mieszkańców wsi, w której występują dzieci i dorośli. Zespół ten zdobył I miejsce na Wielkopolskim Przeglądzie Grup Kolędniczych i Jasełkowych, który odbywał się w styczniu tego roku w Międzychodzie.

Innym działaniem inspirowanym przez mieszkańców wsi jest Klub Seniora. W wyre-

Mieszkańcy zaufali, to najważniejsze

towywania dla turystów poczęstunku, organizowania programu pobytu, czy organizacji konkretnych imprez, warsztatów lub wystaw. Stowarzyszenie poczuło się współgospodarzem tego miejsca i całego sołectwa. I bardzo dobrze. Wzmocnienie roli Stowarzyszenia dokonało się przy pełnej akceptacji wsi.

W jaki sposób funkcjonowanie Stowarzyszenia przekłada się na funkcjonowanie Centrum?

Gdyby nie współpraca ze Stowarzyszeniem i mnóstwo społecznej pracy ze strony jego członków na rzecz Centrum, nasza oferta byłaby o wiele uboższa. Centrum jest samorządową instytucją kultury i podlega Miastu i Gminie Międzychód. Otrzymuje dotacje z gminy. Gmina opłaca etaty dla trzech osób, natomiast 15. pracownikom zatrudnienie daje Ośrodek Pomocy Społecznej na zasadach robót publicznych, w tym roku tylko przez cztery miesiące na pełen etat. Pozostałą część roku osoby te pracują na zasadach robót społecznie-użytecznych, 40 godzin miesięcznie. To nie wystarcza, aby samodzielnie się utrzymać. Sądzę jednak, że działalność w Stowarzyszeniu staje się także powoli przygotowaniem do wchodzenia na rynek pracy.

Co konkretnie w minionym roku zrobiło Stowarzyszenie?

We wrześniu mieliśmy już czwarty raz imprezę pod nazwą „Wielkie smażenie po-wideł”. Stowarzyszenie podjęło się nie tylko smażenia, samodzielnie ponosiło koszty: zakupu śliwek, słoików, a także obsługi części programu. Na ten cel złożyło wniosek o wsparcie imprezy ze środków unijnych, w ramach tzw. „Małych Projektów” z osi Leader w PROW 2007–13 i otrzymało 5 tys. 400 zł.

Stowarzyszenie w czasie ostatniego roku bardzo okrzepło. Jest już na tyle niezależne, że może podejmować bardziej skomplikowane działania, przygotowało np. wystawę na targach Tour Salon (na zaproszenie Urzędu Marszałkowskiego i Stowarzyszenia „Puszcza Notecka”), współorganizowało pokazy w Gołuchowie i Międzychodzie.

Czy po uzyskaniu I miejsca w ogólnopolskim konkursie zmienił się stosunek władz gminy do Centrum? Może przyznano więcej środków na jego działalność?

Podejście władz gminy było zawsze bardzo pozytywne, ponieważ tak naprawdę z inicjatywy gminy ten ośrodek powstał. Oczywiście tak jak wszędzie, również w międzychodzkiej Radzie istnia-

Fot. P. Napieralski - Warsztat pracy bednarza.

ła opozycyjna, co prawda nieliczna grupa radnych, która krytykowała projekt istnienia Centrum. Myślę, że zdobycie I miejsca przekonało i oponentów. Oczywiście, środków może być zawsze więcej, sądzę jednak, że damy radę z tym co mamy, pomaga nam bowiem bardzo dobra atmosfera wokół naszych spraw.

A zmiany w sferze materialnej? Co się wydarzyło w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Najważniejszą inwestycją była wymiana dachu na największym budynku. Pokrycie pomieszczeń, w których znajdują się warsztaty ginących zawodów wykonane było z eternitu, teraz mamy blachodachówkę. Modernizacja dachu została w części sfinansowana z działania „Odnowa i Rozwój Wsi”.

W tym roku wykonaliśmy też kapitalny remont budynku małego spichlerza. Powstała sala recepcyjna, szatnia dla turystów, toaleta dla osób niepełnosprawnych, trwają prace w przyszłej sali konferencyjnej. Sala zainauguruje swoją działalność już 14 grudnia, odbędzie się tutaj konferencja w ramach programu Innowacyjna Wielkopolska organizowana przez Wielkopolski Urząd Marszałkowski. W spotkaniu weźmie udział ponad 200 uczestników. To bardzo duże przedsięwzięcie dla Centrum.

Ponadto, dzięki zaangażowaniu finansowemu firmy ZUO Clean City udało się ocieplić i wykonać nową, estetyczną elewację całego budynku, w którym mieści się świetlica dla dzieci, wystawa przyrodnicza i pomieszczenia dla pracowników. Przygotowaliśmy też teren rekreacyjny dla mieszkańców wsi, powstało boisko trawiaste. Z obszarów okalających nasze obiekty „wydzieramy” nieużytki i staramy się stworzyć tam park. Cześć prac już wykonaliśmy, ogrom jeszcze przed nami.

Jedną z nagród w konkursie „Przyjazna Wieś” była promocja projektu w mediach.

Bardzo się cieszymy z tego, że po naszej wygranej media regionalne same zainteresowały się Centrum w Mniszkach. Była u nas publiczna telewizja z Poznania, na antenie pojawił się program o Mniszkach. Powstały także materiały na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego. Zawitała do nas prasa i stacje prywatne. To bardzo spopularyzowało naszą działalność. W 2009 roku Centrum odwiedziło ok. 7,5 tys. osób, natomiast w tym roku tę barierę przekroczyliśmy już we wrześniu, a zwiedzający przyjeżdżali też w październiku i listopadzie, byli to dorośli i dzieci, młodzież szkolna i uczestnicy różnych imprez zakładowych, głównie grupy, ale także turyści indywidualni. Żartując, mówimy, że już chyba wszystkie szkoły z Poznania nas odwiedziły. To nas jednak mobilizuje do ciągłego uatrakcyjniania programu.

Z tego co Pan mówi wynika, że Centrum znakomicie się rozwija, cieszy się dużym zainteresowaniem odwiedzających, daje zajęcie mieszkańcom wsi, integruje społeczność lokalną. Ma Pan zapewne plany na kolejny rok. Co w najbliższym czasie będzie się działo w Centrum w Mniszkach?

Na początek chcę powiedzieć o projektach społecznych, zwracając uwagę na tytuł konkursu w którym wygraliśmy: „Przyjazna Wieś”. Bardzo byśmy chcieli, by rzeczywiście zmienić oblicze naszej miejscowości, by każdy kto tu zawita wyjeżdżał zachwycony i chciał powrócić. Przed nami więc mnóstwo pracy. Jednym z najważniejszych, ale trudnych zadań jest to, by mieszkańcy, którzy teraz dla Centrum pracują w ramach robót publicznych, czy prac społecznie-użytecznych mogli zarabiać na własny rachunek. Obecnie przygotowujemy kilka osób do tego, by mogły samodzielnie prowadzić warsztaty i z tego się utrzymywać, chociażby w okresie sezonu. Chcielibyśmy, aby przestały być na łasce Urzędu Pracy. Pragniemy też aby ośrodek stał się ogólnodostępnym miejscem spotkań mieszkańców wsi. Drugi rok funkcjonuje już u nas świetlica środowiskowa. Dzieci przychodzą tutaj po zajęciach szkolnych, odrabiają lekcje, mają różnego rodzaju zajęcia. To był eksperyment, który się przyjął, obecnie rozpoczynamy działalność klubu seniora.

Kontynuować będziemy coroczne spotkanie organizowane dla mieszkańców Mniszek. Odbывается ono 15 sierpnia, a rozpoczyna Mszą świętą, polową. Na tę okoliczność, ponieważ Mniszki nie mają swojego kościoła mieszkańcy przygotowują ołtarz, dekoracje, zbierają zioła, przyjeżdża zaproszony ksiądz. Jest to uroczystość, która silnie jednoczy mieszkańców wsi.

Ponadto planujemy kolejne działania inwestycyjne. Przewidujemy dokończenie remontu płatkarni, uporządkowanie terenów wokół budynków. Chcemy przeprowadzić rewitalizację parku – zbudować klomby, nasadzić kwiaty, wytyczyć alejki. Musimy też przygotować większe parkingi, bo obecne już nie wystarczają. Te prace chcielibyśmy ukończyć do rozpoczęcia kolejnego sezonu. Większym przedsięwzięciem będzie zagospodarowanie kilkunastu hektarów, którymi dysponujemy i wreszcie remont pałacu i willi. Chcielibyśmy zorganizować w tych obiektach miejsca noclegowe dla około 40 osób. Ale to już plany na najbliższe lata.

Rozmawiali:
Beata Szybińska i Paweł Napieralski

Zespół redakcyjny:
Beata Szybińska,
Krzysztof Kwiatkowski.

Zdjęcia pochodzą z archiwum FAPA
oraz od uczestników konkursu.

Projekt graficzny, przygotowanie i druk:
Betmor Poligrafia s.c.
ul. Chlebowa 16
61-003 Poznań
tel. 061 654 06 80
fax 061 654 06 82
e-mail: betmor@betmor.pl

Wydawca
Sekretariat Centralny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
tel. (22) 623-18-42
fax (22) 623-20-51
<http://www.ksow.gov.pl>
e-mail: ksow@minrol.gov.pl

Patroni medialni:

